

CHƯƠNG II: CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT (1914 - 1918)

Bài
6

CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT (1914-1918)

I. NGUYÊN NHÂN CHIẾN TRANH

1. Sâu xa:

- Sự phát triển không đều của chủ nghĩa tư bản cuối thế kỷ XIX - đầu thế kỷ XX đã làm thay đổi sâu sắc so sánh lực lượng giữa các đế quốc, làm nảy sinh mâu thuẫn gay gắt về vấn đề thuộc địa giữa các “đế quốc già” và “đế quốc trẻ”.

- Nhiều cuộc chiến tranh giành thuộc địa nổ ra: Trung - Nhật (1894-1895), Mỹ - Tây Ban Nha (1898), Anh - Bồ-ô (1899-1902), Nga - Nhật (1904-1905)... Trong cuộc chạy đua này, Đức là kẻ hung hãn nhất, làm quan hệ giữa các đế quốc ở châu Âu ngày càng căng thẳng.

Lược đồ chủ nghĩa tư bản (thế kỉ XVI-1914)

Bức tranh miêu tả các thành viên trong phe Liên minh và Hiệp ước

- Đến đầu thế kỷ XX, ở châu Âu hình thành 2 khối quân sự đối đầu nhau, chạy đua vũ trang, chuẩn bị chiến tranh chia lại thế giới:

+ Phe Liên Minh: Đức, Áo - Hung, Italia.

+ Phe Hiệp ước: Anh, Pháp, Nga.

→ **Mâu thuẫn giữa các nước đế quốc về thuộc địa là nguyên nhân cơ bản dẫn đến chiến tranh.**

2. Duyên cớ: Ngày 28/6/1914, Thái tử Áo - Hung bị một người Xéc-bia ám sát, Đức và Áo - Hung chớp lấy cơ hội gây chiến.

II. DIỄN BIẾN CHIẾN TRANH (HS lập niên biểu)

- 28/7/1914: Áo - Hung tuyên chiến với Xéc-bi.

- 1/8/1914: Đức tuyên chiến với Nga, ngày 3/8 tuyên chiến với Pháp.

- 4/8: Anh tuyên chiến với Đức.

→ Chiến tranh thế giới bùng nổ.

Thời gian	Mặt trận phía Tây	Mặt trận phía Đông
1914	Đức: tràn vào Bỉ, tấn công Pháp, uy hiếp Paris.	- Nga tấn công Đông Phổ → Paris được cứu thoát. Pháp phản công, Anh đổ bộ châu Âu → kế hoạch “đánh nhanh thắng nhanh” của Đức thất bại.
1915		- Đức, Áo - Hung: tấn công Nga. - Kết quả: hai bên ở trong thế cầm cự trên mặt trận dài 1.200 km.
1916	- Đức: tấn công Véc-đơng. - Kết quả: không hạ được Véc-đơng, hai bên từ chủ động chuyển sang phòng ngự trên hai mặt trận.	

1917	- Tháng 4, Mĩ tuyên chiến với Đức, có lợi cho phe Hiệp ước.	Cách mạng dân chủ tư sản tháng Hai ở Nga thành công, chế độ Nga hoàng bị lật đổ.
	- Đức tổ chức phản công ở phía Tây nhưng thất bại.	Tháng 11, cách mạng tháng Mười Nga thắng lợi, chính phủ vô sản kí với Đức Hòa ước Bret-Li-tốp → Nga rút khỏi chiến tranh.
1918	- Tháng 7, Mĩ, Anh và Pháp tổng phản công trên khắp các mặt trận; các đồng minh của Đức lần lượt đầu hàng. - Tháng 11, nền quân chủ ở Đức sụp đổ. Ngày 11/11/1918, Đức kí hiệp định đầu hàng không điều kiện → Chiến tranh kết thúc.	

III. KẾT CỤC CỦA CHIẾN TRANH THẾ GIỚI

Hậu quả nặng nề của chiến tranh thế giới thứ nhất

- **Kết quả:** Chiến tranh kết thúc với sự thất bại của phe Liên minh.
- Hậu quả nặng nề của chiến tranh: 10 triệu người chết, 20 triệu bị thương, kinh tế châu Âu kiệt quệ.
- **Hệ quả:** Sự thành công của Cách mạng tháng Mười Nga và việc thành lập nhà nước Xô viết đánh dấu bước chuyển lớn trong cục diện chính trị thế giới.
- * Tính chất: Là cuộc chiến tranh đế quốc xâm lược phi nghĩa.

Câu hỏi ôn tập

- 1/ Trình bày nguyên nhân sâu xa và duyên cớ của chiến tranh thế giới thứ nhất (1914-1918).
- 2/ Hãy phân tích tính chất của chiến tranh thế giới thứ nhất.
- 3/ Từ hậu quả chiến tranh rút ra bài học gì cho chúng ta ngày nay.